

### Література

1. D. Sornette, S. Wheatley та P. Cauwels, «THE FAIR REWARD PROBLEM: THE ILLUSION OF SUCCESS AND HOW TO SOLVE IT,» *Advances in Complex Systems*, p. 1950005, 2019. .
2. G. Sabatier, «Success Isn't About Money, It's About Peace,» 11 May 2022. [Онлайновий]. Доступ: <https://grantsabatier.com/success-isnt-about-money-its-about-peace/>. [Дата звернення: 21.10.2024].
3. B. Ballinger, «Why Is This Generation of Young People SO Unmotivated? Because They're Missing These Three Important Daily Elements,» [Онлайновий]. Доступ: <https://modernparentingsolutions.org/why-is-this-generation-of-young-people-so-unmotivated-because-theyre-missing-these-three-important-daily-elements/>. [Дата звернення: 21.10.2024].

### **Якість викладання:**

#### **пошук балансу між стандартизацією та невимірюваністю**

*Світлана ШИРОКА, канд. філос. н., доцент*

*Георгій ПІВЕНЬ, старший викладач*

*Національний аерокосмічний університет імені М.С Жуковського*

*«Харківський авіаційний інститут»*

Викладання, безсумнівно, є однією з ключових професій, що виконують важливі соціальні функції, інтегровані у загальне функціонування суспільства. Воно формує світогляд, культуру, моральні принципи та знання, які стають фундаментом розвитку кожної особистості й суспільства загалом. Саме тому викладання часто розглядають через призму таких основоположних категорій, як соціальна справедливість, рівність, доступність і економічна ефективність. З огляду на це більшість освітніх установ надають великого значення підвищенню якості викладання, впроваджуючи нові підходи й стандарти для оцінювання цього процесу. Проте навіть найкращі методики нерідко стають предметом запеклих дискусій, оскільки якість викладання має багатогранну природу, яка складно піддається однозначному вимірюванню.

Одним із найпоширеніших сучасних підходів до оцінювання якості навчання є система стандартизації. Вона дозволяє створити чіткі критерії, які спрощують аналіз результативності роботи викладачів. Стандарти сприяють формуванню єдиного підходу до оцінки професійної діяльності, що особливо важливо у великих системах освіти. Однак, попри всі переваги, стандартизований підхід має суттєві обмеження. Він часто ігнорує індивідуальні особливості педагогічного процесу, а також моральний, емоційний і творчий аспекти діяльності викладача. Адже викладання — це не лише передача знань, а й мистецтво надихати, взаємодіяти й підтримувати розвиток особистості.

Публічні дискусії про справедливість, рівність і доступність освіти нерідко фокусуються на тому, наскільки адекватно стандарти відображають справжню якість викладання. Це питання є складним через філософську природу поняття якості, яка нерозривно пов'язана з контекстом і суб'єктивним досвідом учасників навчального процесу. Як зазначав філософ Мартін Гайдеггер, «пізнання можливе лише через розуміння буття» [1, с. 32]. У

контексті викладання це означає, що якість освіти не можна обмежити лише технічними або процедурними характеристиками, адже справжня суть цього процесу значно глибша.

Аналіз досліджень свідчить, що якість викладання має дві основні складові: професійні характеристики та особистісні риси викладача. Професійні аспекти включають педагогічні знання, методичну компетентність, вміння організувати процес навчання та забезпечити досягнення навчальних цілей. Особистісні якості, такі як емпатія, творчість, моральна стійкість і здатність мотивувати, є не менш важливими, проте їх виміряти значно складніше. Як писав Іммануїл Кант, «етика людських дій полягає не лише в їх результатах, а й у намірах, які їх супроводжують» [2, с. 45]. Ця думка підкреслює, що оцінка викладання має враховувати не лише формальні показники, а й глибші морально-етичні аспекти.

Сучасні моделі оцінювання якості викладання намагаються інтегрувати різні підходи, проте вони не позбавлені невизначеності. Значну увагу приділяють формуванню системи комплексного оцінювання, яка включає самооцінку викладачів, студентські опитування, зовнішні аудити та аналіз навчальних результатів. Однак навіть такі моделі не завжди є достатньо гнучкими для врахування індивідуальних особливостей освітніх контекстів. Як зазначає сучасний мислитель Юрген Габермас, «справжня якість освітнього процесу розкривається через комунікацію, яка дає змогу створити умови для гармонійного розвитку особистості» [3, с. 215].

Ще одним важливим аспектом є сприйняття освіти як послуги, що оцінюється з точки зору економічної ефективності. Такий підхід, хоч і зручний у контексті сучасної ринкової логіки, є обмеженим. Освіта — це не просто послуга, а фундаментальне право людини, яке має глибокий вплив на культуру, мораль і суспільство загалом. Як писав Жан-Жак Руссо, «мета освіти полягає у вихованні гармонійної особистості, а не в задоволенні утилітарних потреб суспільства» [4, с. 78]. Тому оцінка якості освіти через економічну призму є надто вузькою й не здатною охопити її багатогранність.

Отже, невловність і багатовимірність поняття якості викладання спонукають до перегляду сучасних підходів до її оцінювання. Освіта як процес розвитку особистості та суспільства потребує інноваційних підходів, які враховують як професійні, так і особистісні аспекти викладацької діяльності, що дозволить створити більш гармонійну та справедливую систему оцінювання.

#### Література

1. Гайдеггер, М. Буття і час / пер. з нім. І. Бурковський. — Київ: Основи, 2003. — 432 с.
2. Кант, І. Критика чистого розуму / пер. з нім. — К.: Юніверс, 2000. — 512 с.
3. Габермас, Ю. Моральна свідомість і комунікативна дія / пер. з нім. Л. Білик. — Київ: Дух і Літера, 2001. — 336 с.
4. Руссо, Ж.-Ж. Еміль, або Про виховання / пер. з франц. І. Шаров. — Львів: Світ, 1998. — 406 с.